

nos faciendis, mandatisque, et jussionibus nostris exequendis, aliisque rebus, et negotiis gerendis, nobiscum diversa tractant per se, seu de eorum mandato facienda, gerenda et executioni demandanda vivæ vocis oraculo commiserimus, et in dies circa ea, quæ ad cujuslibet eorum officium, seu munus, quo funguntur, pertinent, committamus; Nos firmiori gestorum de mandato nostro per eosdem officiales, seu ministros validitati, eorumque officialium, seu ministrorum securitati consulere volentes, motu proprio, certa que scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine officiales, seu ministros prædictos, quibus alias ante emanatas prædictas constitutiones ex officiorum suorum auctoritate, et prærogativa de oraculo per eos a Romanis Pontificibus pro tempore existentibus habito fides haberi solebat, quoad ea, quæ ut præfertur, ad cujuslibet eorum officium, seu munus, quo funguntur, pertinent, in litteris etiam nostris prædictis super revocatione oraculorum hujusmodi emanatis minime comprehensos fuisse, nec esse, nec comprehendere debere declaramus, et decernimus; et ad abundantiore cautelam eosdem officiales, seu ministros adversus easdem constitutiones, quatenus opus sit, restituimus, et plenarie reintegramus in omnibus, et per omnia, per inde ac si quoad illos prædictæ constitutiones non emanassent.»

157. *Inter officiales præfatos possunt etiam esse cardinales, et revera sunt, si ad id a Pontifice deputantur, vel protectores ordinis existunt.* — Ex qua proin constitutione satis probata habetur conclusio n. 155, posita: simulque patet, quare in antecedenti conclusione num. 152, posita notanter addiderimus limitantem clausulam: « Nisi per officiales, et ministros illos, etc. » Ubi notandum, quod inter hos bene etiam esse possint cardinales, adeo, ut, etsi absolute loquendo cardinalis cujuscunque testimonium de oraculo concessio non sufficiat pro valore oraculi, sufficiat tamen, si alicui cardinali, ut de illo testetur, a Papa specialiter committitur; vel si protector ordinis, de quo testatur, existit; quia etiam tali ex officio a Pontifice commissio incumbit, de iis saltem, quæ talem ordinem concernunt, testari ut post Peyrinum bene advertit Donatus, t. I, tr. XVI, q. 12.

158. *Plura adhuc existunt oracula vivæ vocis, et quæ?* — Inferitur I. Plurima adhuc

valere privilegia vivæ vocis oraculo concessa; quia plura habentur debite authenticata, consequenter sub revocatione Gregorii XV, et Urbani VIII, non comprehensa. Cujusmodi oracula sunt omnia illa, quæ in nostro compendio privilegiorum ab Hieronymo a Sorbo juxta decreta concilii Tridentini, et alias constitutiones Pontificias reformato, comprehenduntur, et signantur sub littera majoris O. Sciendum namque quod privilegia, quæ in dicto comprehensa sequuntur, seu notantur sub præfata littera majori O. indicent vivæ vocis oraculum vere authenticum: signata vero sub littera parvi o, vivæ vocis oraculum non authenticum.

159. *Oracula vivæ vocis concessa ante Leonem X.* — Inferitur II. Privilegia vivæ vocis oraculo concessa ante tempora, vel tempore Leonis X, item concessa ante Gregorium XIII, imo etiam ante Clementem VIII, hodie adhuc saltem pro foro interno valere. Ratio imprimis de concessis usque ad Leonem X, est, quia illa non sunt revocata per Gregorium XV, et Urbanum VIII. Siquidem Leo X, concessit, quod Fratres Minores Regularis observantiæ securam conscientiam possint uti omnibus a Sede Apostolica sive per Bullas, sive per Brevia, sive vocis vivæ oraculo concessis privilegiis, prout ea in libris ordinum reperiuntur. Et pro majori conscientiarum securitate pro foro interno omnia de novo concessit vivæ vocis oracula authentica: uti videre est in nostro Compendio privilegiorum; atqui vivæ vocis oracula vere authentica, seu testimonio officialium ad id deputatorum comprobata non sunt revocata, uti patet ex dictis n. 155, et sequentibus; ergo.

160. *Item ante Gregorium XIII.* — Ex eadem ratione; quia videlicet non sunt revocata, valida adhuc existunt vivæ vocis oracula usque ad tempora Gregorii XIII, et ab ipsomet concessa; eo, quod hic Pontifex minimorum, et nostri ordinis privilegia cuncta, etiam vivæ vocis oraculo concessa, per specialem Bullam ex certa scientia, et de Apostolicæ potestatis plenitudine confirmari, et innovari, sicque de novo concesserit; cum confirmatio privilegiorum ex certa scientia, novum jus, novamque concessio-nem efficiat per dicta supra 19, concessio autem privilegiorum per Bullam facta revocata non sit; uti bene ad propositum argumentatur Peyrinus, tom. II, privileg., cap. XII.

Nec obstat, quod dicit Bordunus, tom. II, *Resolut. 31, n. 5*, videlicet, quod confirmatio oraculorum non mutet naturam eorum. Respondetur enim, hoc verum esse, si vivæ vocis oracula confirmantur et innovantur novo vivæ vocis oraculo, secus tamen, si dicta oracula confirmantur et innovantur per Bullam ex certa scientia, tunc enim utique acquirunt novam naturam, et novum esse, cum ex vivæ vocis oraculis evadant privilegia scripta, eorumque naturam assumant, uti bene observat Pelliz., tr. VIII, cap. I, n. 132.

161. *Et Clementem VIII concessa adhuc valent.* — Pariter etiam Clemens VIII, ex certa scientia confirmavit, et innovavit, consequenter ob clausulam, ex certa scientia, de novo concessit omnia ordinis nostri privilegia, a quocunque Pontifice sive per Bullam, sive vocis oraculo concessa; adeo, ut vivæ vocis oracula ante ipsum concessa per Bullam ipsius evaserint privilegia Bullata, ac per consequens revocationi Gregorii XV, et Urbani VIII, minime subjecta.

162. *Et quidem omnia quoad forum internum, non tamen omnia quoad forum externum.* — Dicitur autem notanter in illatione secunda n. 159, posita, saltem pro foro interno. Tum quia Leo X, vivæ vocis oracula de novo concessit pro foro duntaxat interno; tum quia etsi Gregorius XIII, et Clemens VIII, omnia et singula oracula vivæ vocis confirmarint, et de novo concesserint per Bullam juxta dicta n. 160 et 161, ibi tamen omnia et singula concessa probare non possumus, consequenter omnia et singula pro foro externo non valent, sed illa tantum, de quibus vel authentice constat juxta dicta: vel reliquis, quæ quidem in libris ordinum reperiuntur; cæteroquin tamen in specie tanquam authentica probari non possunt (qualia sunt omnia, quæ in nostro Compendio littera minoris o signantur) pro solo foro interno valentibus, utpote pro hoc solo a Leone X, confirmatis.

163. *Oracula vere concessa post Urbanum VIII omnia et singula valent pro foro interno.* — Inferitur III. Vivæ vocis oracula post Urbanum VIII, concessa valere, et quidem pro foro interno omnia et singula, de quibus sufficienter constat, quod fuerint concessa, etsi de iis testimonium authenticum ab officialibus supra dictis non habeatur, sed alii fide digni superiores, generales, provinciales, procuratores generales, aut alii hu-

jusmodi fide digni, in quorum præsentia Papa privilegium oretenus concessit, de illis testimonium ferunt. Ratio patet, quia cum par in parem non habeat imperium, consequenter constitutiones Gregorii XV, et Urbani VIII, manus successorum non ligent, et nec ad eorum novas concessionem se extendant, procul dubio hujusmodi subsequentes concessionem vivæ vocis oraculo factæ in foro conscientie valebunt, si de eorum concessione quocunque testimonio fide digno constet. Accedit, quod dictæ constitutiones ex professo, et præcise loquantur de oraculis antea concessis, minime vero concedendis, uti legenti patet.

164. *Non tamen pro foro externo, nisi sufficienter in illo probari valeant.* — Verum, ut talia vivæ vocis oracula post Urbanum VIII, concessa etiam pro foro externo valeant, non sufficit quodvis cæteroquin fide dignum testimonium de eorum concessione, sed debet esse tale, quale ad probandum in foro externo alias requiritur, et sufficit; quamvis absolute necesse non sit testimonium supra n. 155, allegatum officialium; sed sufficiat etiam aliud cæteroquin in jure sufficiens; cum probatio per testimonium dictorum officialium ab Urbano VIII, præscripta, solum ad probanda oracula præcedentia, non item futura concedenda se extendat, per rationes num. præcedenti allegatas.

§ VIII.

DE AMISSIONE PRIVILEGIORUM PER INTERITUM PERSONÆ, AUT REI PRIVILEGIATÆ, AC PROP-
TER ABUSUM, DAMNUM SUPERVENIENS, LAPSUM
TEMPORIS, ET CESSATIONEM CAUSÆ.

165. *Ratio rubricæ.* — Quia non solum revocatione, sed pluribus aliis de causis contingit amitti privilegia, ut bene notat Glossa, can. privilegium, 11, q. 3, et amplius patebit ex dicendis. Hinc:

166. *Privilegium personale perit per interitum personæ privilegiatæ.* — Quæritur I. An privilegium amittatur non solum per interitum personæ privilegiatæ, sed etiam privilegiantis? Resp. I. Certum est privilegium singulariter personale amitti per interitum personæ, utpote cui adhæret, juxta *Reg. 7. Jur.* in 6. « Privilegium personale personam sequitur, et extinguitur cum persona, » una cum Concordantiis n. 13, adductis.

167. *Non item per mortem, vel depositionem ab officio illius, qui privilegium absolute concessit.* — Resp. II. Nihilominus privilegium absolute, et sine limitatione concessum non perit per mortem, vel depositionem ab officio ipsius privilegiantis, sive concedentis privilegium. Ita communis doctorum. Siquidem donatio et gratia simpliciter facta et acceptata non pendet in conservari ab influxu donantis seu concedentis, et habetur c. *Si super gratia, de Offic. Delegat.* in 6.

168. Et hoc quidem non tantum in beneficiis, sed etiam in privilegiis, dispositionibus, et aliis gratiosis licentiis et facultatibus jam actu concessis, valde esse notandum, recte ait Engel, tit. *de Rescriptis*. n. 20. Donatus, tom. I, tr. XII, q. 5, citans concordem doctorum, et amplius vide lib. I, tit. III, *de Rescriptis*. § 11, a n. 250.

169. *Secus tamen esset, si privilegium non absolute, sed cum certa limitatione, vel usque ad beneplacitum nostrum fuisset concessum.* — Dixi notanter, privilegium absolute concessum, etc. Nam aliud esset, si privilegium detur non simpliciter, sed cum aliqua conditione, aut determinatione ad certum tempus, puta, ad dies vitæ, vel duratione officii: nam clarum est, ejusmodi deficiente conditione, vel elapso tempore etiam cessare privilegium, vel gratiam. Sic si princeps concedat privilegium, vel quamcunque gratiam, sub clausula, usque ad beneplacitum meum, illud cessabit in morte ejus, utpote per quam expirat omnino beneplacitum ipsius, textu claro h. *Si gratiose, de Rescriptis*, in 6, et amplius diximus lib. I, tit. III, *de Rescriptis*. § 11, a n. 262.

170. *Privilegium concessum sub clausula: Usque ad beneplacitum Sedis Apostolicæ, vel donec revocavero, non expirat morte concedentis.* — Secus dicendum, si Papa det gratiam « usque ad Apostolicæ sedis beneplacitum: tum enim, quia Sedes ipsa non moritur, durabit perpetuo, » prout ibidem subditur. Addit Laymanus, lib. I, tr. IV, cap. xxiii, n. 11, post Navarrum, Covarruviam et alios, similiter non extinguí gratiam morte concedentis, quam hic concessit sub clausula, donec revocavero, quia actus revocationis est novus et positivus, et consequenter dum a concedente, dum viveret, non fuit exercitus, manet privilegium post ejus mortem: Verba autem illa, usque ad beneplacitum, donec voluero, significant

perseverantiam voluntatis, quæ per mortem extinguitur, ut dictum.

171. *Si res, cui privilegium inhæret, perit sine spe restitutionis, perit etiam privilegium.* — Quæritur II. Quando per interitum rei privilegiatæ amittitur privilegium? Resp. I. Quamvis privilegium reale cohæreat rei, sicque per destructionem rei etiam pereat privilegium, juxta *Reg. 42. Jur.* in 6. « Accessorium naturam sequi congruit principalis: » hoc tamen non est indistincte intelligendum, sed tunc demum procedit, si res privilegiata destruat sine spe restitutionis. Ita Zoësius, h. t. n. 43. Engel, n. 14, post glossam c. *Privilegium, de Reg. jur.* in 6, quibus proinde arg. l. *Æde sacra*. 73, ff. *De contrahend. Empt.*

172. *Prout contingit si auctoritate superioris destruitur ecclesia, v. g. sine spe restitutionis.* — Inferitur I. Quod si res, Ecclesia, vel alius locus privilegiatus destruat auctoritate superioris, absque spe restitutionis, illico pereat privilegium ejus, ac proinde non sit ulterius vocandus v. g. clericus Ecclesiæ illius.

173. *Secus vero, si perit res cum spe restitutionis.* — Quod si vero per vim hostium, ruinam, vel alium casum fortuitum locus, vel alia res privilegiata, puta, Ecclesia, fuerit destructa cum spe tamen refectionis, conservantur ejus privilegia et jura, per textus mox citandos, sed cum discrimine. Nam si jus vel privilegium adhæret pavimento, remanet continuo: ut consecratio loci sacri, quæ etiam salva manet loco destructo, l. *Æde sacra*. ff. *De contrah. Empt.* ibi: « *Æde sacra terræmotu diruta, locus ædificii non est profanus.* »

174. Si autem usus juris, vel privilegii præcise requirat ipsam rem privilegiatam, puta Ecclesiam, adeo ut alibi non possit haberi, tunc quidem pro tempore suspenditur privilegium, extracta tamen Ecclesia iterum reviviscit, arg. c. *Pastoralis*, 7, q. 1, et l. *Cum loca*. ff. *de Religionis, et sumpt. fun.* ac notat citatus Zoësius, n. 44.

175. Et dixi notanter, adeo, ut alibi non possit haberi: nam si usus privilegii posset alibi haberi, tunc privilegium ne quidem suspenditur, sed per habitudinem ad locum manet in personis, quæ uti possunt tali privilegio, etiam in alio loco, arg. c. *Qua monasterium, de Religios. domib.* ubi monasterium hostilitate desolatum unitur alteri monasterio cum omnibus rebus suis, et quæ

ei competunt actionibus; et consequenter adhuc remanserant illi talia jura, non obstante sua destructione, quibus deia alter Abbas uti poterat per habitudinem ad dictum monasterium licet destructum.

176. *Privilegium etiam amittitur per abusum.* — Quæritur III. An, et quando per abusum perdat privilegium? Resp. I. Certum est, per abusum posse perdi privilegium, textu claro, c. *Tuarum de Privil.* « Privilegium omnino meretur amittere, qui permissa sibi abutitur potestate. » Quæ verba etiam habentur, can. *Ubi ista*. dist. 74, et c. *Ut privilegia*. h. t. ac alibi.

177. *Assignantur varii privilegii abusus.* — Resp. II. Cum Zoësius hic n. 38. Abusus proprie significat defectum in ipso usu privilegii, vel in his, quæ ipso concernunt. Et hoc contingit imprimis per excessum, utendo privilegio ultra ejus limites, alio tempore, loco, aut in materia, vel persona non concessis. Exemplum hujus refert cit. c. *Ubi ista dist.* 74, unde c. *Ut privilegia*. h. t. dicitur: « Quædam in eisdem privilegiis duximus declaranda, ne minus sane intellecta pertrahantur ad abusum, propter quem possint merito revocari. » Quin imo qui astute, id est, malitiose voluntatem principis interpretatur, infamis efficitur, l. 2, c. *de Legibus*.

178. *Inter quos est, quando privilegiati ex causa primum amittitur privilegium, nisi in jure aliud exprimat.* — Deinde fit abusus privilegii, quando quis ex causa privilegii accipit occasionem peccandi. Exemplum habetur c. *Contingit, de Sentent. excomm.* ubi Clerici privilegio clericali ad illicita abutentes, et post trinam monitionem se non corrigentes, perdunt privilegium clericale. Idem accidit, si quis fini ipsius privilegii per pravos mores repugnat, arg. c. *Recolentes, de Statu monach.* et c. *Ex parte, de Clericis conjugat.* et c. *Ex parte*. h. t. ubi clerici laice viventes privantur privilegio clericali. Quia enim hujusmodi abusus sunt culpabiles, merito puniuntur per subtractionem privilegii: « Cum malitiis hominum indulgeri non debeat, sed potius obviari, » cit. c. *Ex parte, h. t.*

179. *Abusu, non ipso facto, sed per sententiam privantur privilegium, nisi in jure aliud exprimat.* — Resp. III. Non tamen semper ipso jure amittitur privilegium per abusum, sed per sententiam et revocationem est auferendum. Ita Zoësius,

loc. cit. post Suarezium, et desumitur ex textibus n. 72 et 73 relatis. Interdum tamen ipso facto amittitur, quando de jure expressum est: ut si quis spe immunitatis in Ecclesia crimen committat, c. ult. *de Immunitat. ecclesiast.* aut si clericus tyrannidi et enormitatibus se immisceat; nam ipso facto amittit privilegium clericale, c. *Cum non ab homine*, et c. *Perpendimus, de Sentent. excomm.* ac amplius explicat Glossa ibid.

180. *Privilegium revocari potest, si incipit cedere in grave præjudicium aliorum vel communitatis.* — Quæritur IV. An, et quomodo propter enorme damnum superveniens amittatur privilegium? Resp. cum Engel, h. t. n. 16. Si privilegium cedere incipiat in grave aliorum, vel communitatis detrimentum, saltem per sententiam revocari potest. Desumitur hoc ex c. *Suggestu, de Decimis*. Ubi Summarium sic habet: « Revocatur privilegium, si ex postfacto incipit enormiter esse nocivum. » Concordat. c. *Cum sint, de Clericis non resident.* ubi privilegiati super absentia, per subtractionem proventuum redire coguntur ad ministerium Ecclesiæ, quæ patiebatur ministrorum defectum, non obstantibus Apostolicis indulgentiis.

181. *Privilegium cessat etiam lapsu temporis, ad quod duntaxat fuit concessum.* — Quæritur V. An, et quando privilegium cesset per lapsum temporis? Resp. cum communi, id locum non habere in privilegio temporali: nam istud elapso tempore, ad quod privilegium concessum, et restrictum est, illico finitur, arg. c. *de Causis de Offic. deleg.*

182. *Sicut etiam, si perit conditio, ad cujus durationem fuit concessum.* — Huc reducitur amissio privilegii sub conditione concessi: nam cessante conditione, cessat etiam privilegium. Siquidem tale privilegium datum est solum ad tempus indeterminatum tamen, id est, tandiu duntaxat, quandiu durat ipsa conditio, sub qua concessum est.

183. *Privilegium cessat etiam cessante causa.* — Quæritur VI. An, et quando cesset privilegium propter cessationem causæ? Resp. cum communi, privilegium cessare propter cessationem causæ, ob quam datum est: nam ut dicitur c. *Cessante*, 60, *de Appellat.* « Cessante causa cessat effectus. »

184. *Putata finali, non item compulsiva.* — Intellige hoc de causa finali, quæ est principalis causa privilegii, ita ut ab ea dependeat privilegium, et in fieri, et in facto ac

conservari, et sine qua princeps privilegium nullo modo concessisset. Limita tamen id I, quoad causam solummodo impulsivam: Nam cessante solum causa impulsiva, quæ tantum secundario movet principem ad concessionem privilegii, non idcirco cessaret; cum in ea non nitatur.

185. *Si privilegium est contra jus commune, vel tertii.* — Limita id II, cum Zoesio, h. t. n. 32, et Pirhing, n. 169, ut locum habeat solum in privilegio, quod derogat juri communi, aut alterius tertii, ad cujus conservationem etiam requiritur causa. Siquidem privilegium præter jus, seu quod continet meram beneficium principis, ad sui conservationem non requirit aliam causam præter liberalem concessionem: quinimo juxta *Reg. 16, Jur. in 6*: «Decet concessum a principe beneficium esse mansurum.»

186. *Simulque tractum successivum habet.* — Limita III. Ut habeat locum duntaxat in privilegio tractum successivum ad actum seu effectum reiterabilem habente: nam si privilegium in unica tantum actione consistat, puta in dispensatione super matrimonio, jamque habeat suum effectum consummatum, v. g. actualem dispensationem concessam super matrimonio, manebit salvum, etiamsi postmodum causa cesset, et ad casum devenerit, a quo inchoari non posset. Siquidem, ut habet *Reg. 73, Jur. in 6*: «Factum legitime retractari non debet, licet casus postea eveniat, a quo non potuit inchoari.»

187. *Ac causa finalis non tantum negative, sed etiam contrarie cesset.* — Limita IV, cum Engel, h. t. n. 21. Zoesio, Pirhing, et aliis, ut hic modus amittendi privilegium tunc præcipue procedat, quando finis seu causa privilegii cesset negative, quando ratio, quæ movet principem ad concessionem privilegii, non amplius subsistit, usus tamen ejus non est injustus. Contrarie vero tunc dicitur cessare causa finalis privilegii, quando usus propter mutationem materiæ et circumstantiarum factus est iniquus ac injustus: nam cum privilegium de re illicita sit nullum, cessabit, quamprimum causa ejus contrarie cessat: ut verificetur in proposito illud, quod in simili dicitur I. *Uranus*, ff. de *Fidejussoribus*, ibi: «Ut quemadmodum incipere alias non possunt (intellige privilegia cum tali injustitia) ita nec remaneant.»

§ IX.

DE AMISSIONE PRIVILEGII PER RENUNTIATIONEM:
ET QUANDO EA FIERI POSSIT.

188. *Personale privilegium amittitur renuntiatione privilegiati.* — Circa præsentem modum amittendi privilegia, certum est, quod privilegium alicui personæ particulari in ejus solius favorem concessum, per ejus liberam, et expressam renuntiationem amittatur; cum liberum sit unicuique juri suo renuntiare, uti c. *Si de terra*, h. t. et alibi. Unde et I. *Si quis in conscribendo*, c. de *Pactis*, dicitur: «Regula est juris antiqui, omnes licentiam habere, iis quæ pro se introducta sunt, renuntiare.» Verumtamen «qui juri suo semel renuntiat, non potest postea ad illud pervenire,» arg. c. *Cum inter de Election.* et concordat c. *Quam periculosum*, 7, 11.

189. *Ad amissionem privilegii personalis requiritur acceptatio.* — Intellige hoc, postquam ea renuntiatio a concedente privilegium fuit acceptata: nam ante hujus acceptationem poterit privilegiatus mutata voluntate, non obstante renuntiatione, uti privilegio, arg. c. *Licet de procurat.* in 6, ubi dicitur, quod procurator, qui constitutus ab absente renuit acceptare mandatum, possit pœnitere, seu mutata voluntate illud acceptare, quandiu mandans in eadem persistit voluntate, quod in dubio præsumitur. Ita Zoesius, n. 34, h. t.; Pirhing, n. 173, et alii. Et hæc videntur certa, sed mox ulterius.

190. *Privilegio in favorem communitatis, dignitatis, aut loci concessio per privatum renuntiare non potest.* — Quæritur I. An pariter privilegium principaliter concessum in favorem alicujus communitatis, dignitatis, vel loci, possit renuntiare a personis particularibus cum ejusdem præjudicio? Resp. Negative. Patet id ex c. *Si diligenti, de Foro competent.* ibi: «Cum non sit beneficium hoc personale, cui renuntiare valeat, sed potius toti collegio ecclesiastico publice sit indultum, cui privatorum pactio derogare non potest.» Hinc ibidem allegatur illud receptum: «Pacto privatorum juri publico minime derogatur.»

191. *Sic clericus renuntiare nequit privilegio fori, aut canonis.* — Sic clerici etiam volentes, et quamvis proprium eorum jura-mentum accesserit, non possunt renuntiare

privilegio fori, vel sibi constituere judicem laicum, prout decisum habetur cit. c. *Si diligenti, de Foro competent.* Neque possunt renuntiare privilegio canonis, textu claro c. *Contingit*, 36, de *Sentent. excommunicat.* ibi: «Cum ille canon non tam in favorem clerici ordinati, quam in favorem ordinis clericalis fuerit promulgatus,» ut ibidem subditur.

192. Nec obstat, quod clericus facto possit renuntiare privilegio clericali, nempe immiscendo se enormitatibus, c. *Cum non ab homine*, etc. *Perpendimus de Sentent. excomm.* Vel per dimissionem habitus, et tonsuræ usque post trinam monitionem, c. *In audientia* et c. *Contingit*, 45, de *Sentent. excomm.* Nam talia sunt jura specialiter statuta «in odium clericalis excessus, et terrorem atque correctionem similium,» cit. c. *Cum non ab homine.* Simulque «frustra legis auxilium invocat, qui committit in legem,» ut ibidem dicitur.

193. *Nisi in casibus jure expressis. Nec religiosus privilegio ordinis, vel monasterii.* — Similiter religiosi non possunt renuntiare privilegio exemptionis suæ religionis sine consensu Papæ, qui eos ab aliorum ordinum jurisdictione exemit, suæque protectioni immediate subjecit, arg. c. *Cum tempore de Arbitris.* Quamvis nihilominus multi graves doctores velint apud Engel, h. t. n. 48, posse religiosos exemptos subicere sese episcopo, ut ab eo absolvantur a peccatis et censuris, vel dispensentur cum ipsis in voto, juramento, vel irregularitate, casu quo episcopus, non autem prælatus ordinis, talem facultatem habet: ne alioquin, quod ob gratiam eorum concessum est, in ipsorum retorqueatur dispendium, contra *Reg. 61, Jur. in 6.*

194. *Privilegio in favorem duorum concessio unus altero invito renuntiare nequit.* — Addit Fagnanus in cit. c. *Inter alia de Immunitat. ecclesiast.* n. 89, generale esse, ut privilegio in favorem duorum concessio alter altero invito renuntiare non possit, arg. c. *Ad Apostolicam de regularib.* juncta Glossa ibidem, §. *Monasterii.* Siquidem «in re communi, potior est conditio prohibentis,» juxta *Reg. 56, Jur. in 6.*

195. *Potest tota aliqua communitas, vel religio renuntiare privilegio sibi concessio; quod eidem vel non est utile, vel est indifferens.* — Quæritur II. An saltem tota aliqua communitas, v. g. religio, prælatus cum capitulo,

civitas, vel conventus, possint renuntiare privilegiis sibi concessis? Resp. Affirmative, arg. c. *Cum accessissent, de Constitut. et c. Pro illorum de Præbendis.* Unde et hic locum habet illud commune dictum: «Quilibet suo juri renuntiare potest.» Item, «beneficio nemo uti cogitur,» per dicta supra n. 3.

196. *Non autem, si talis renuntiatio cederet in præjudicium Ecclesiæ, vel communitatis, in quo casu etiam unus de capitulo contradicens impedire potest renuntiationem.* — Intellige, dummodo talis renuntiatio non cedat in Ecclesiæ, vel aliorum præjudicium. Nam privilegio Ecclesiæ nemo potest renuntiare, arg. c. *Contingit*, il. 2, de *Sentent. excomm.* et notat Fagnanus, in c. *Inter alia de Immunitat. ecclesiast.* n. 88. Imo generatim loquendo non potest prælatus, capitulum, vel conventus renuntiare juri acquisito per privilegium, statutum, vel consuetudinem, si tale jus Ecclesiæ sit utile, ac honorificum, adeo ut vel unus solus aliis de capitulo contradicere possit, ac renuntiationem impedire; non obstantibus iis, quæ alioquin doceri solent toto titulo, *De his, quæ fiunt a majori parte capituli.* Quinimo si omnes contra facerent, superior v. g. episcopus posset, ac deberet impedire, quatenus id cedit in damnum Ecclesiæ. Ita Layman, lib. I, tr. IV, cap. xxiii, n. 10; Pirhing, h. t. n. 174, post Innocentium, et alios. De quo vide etiam lib. I, tit. XXI, a n. 544.

197. *Quod si privilegium incipiat esse nocivum, per se cessat.* — Igitur prælatus cum capitulo illis solum renuntiare potest privilegus, ac juribus aliis, quæ Ecclesiæ non sunt utilia, vel saltem indifferentia. Quod si privilegium nocivum esse incipiat, per se cessat, ita ut observari non debeat, juxta *Reg. 61, Jur. in 6*: «Quod ob gratiam alicujus conceditur, non est in ejus dispendium retorquendum.» Ita citati doctores.

198. *Datur præscriptio contra privilegium Ecclesiæ, et qualis?* — Verumtamen id publicæ utilitatis causa, atque ad evitandas lites, et ne jura ac dominia rerum diutius maneat in incerto, receptum est, ut propter negligentiam prælati currat contra Ecclesiam præscriptio 40 annorum, arg. c. de *Quarta*, etc. *Ad aures de Præscription.* etc. *Accedentibus, de Privilegiis.* Intellige, nisi Ecclesia ille gaudeat privilegio præscriptionis centenariæ, ut Ecclesia Romana, contra quam non nisi centenaria præscriptio currit.